

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 – 2014

Dokument na schôdzu

A7-0009/2014

7.1.2014

SPRÁVA

k plánu EÚ na boj proti homofóbie a diskriminácii na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity
(2013/2183(INI))

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

Spravodajkyňa: Ulrike Lunacek

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	12
STANOVISKO VÝBORU PRE PRÁVA ŽIEN A RODOVÚ ROVNOSŤ	13
VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE	17

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o pláne EÚ na boj proti homofóbii a diskriminácii na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity (2013/2183(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na článok 2 Zmluvy o Európskej únii,
- so zreteľom na články 8 a 10 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej článok 21,
- so zreteľom na Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- so zreteľom na odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy CM/Rec(2010)5 členským štátom o opatreniach na boj proti diskriminácii na základe sexuálnej orientácie alebo rodovej identity, prijaté 31. marca 2010,
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Stratégia účinného uplatňovania Charty základných práv Európskou úniou (COM(2010)0573),
- so zreteľom na správu Komisie o uplatňovaní Charty základných práv EÚ v roku 2012 (COM(2013)0271) a na sprievodné pracovné dokumenty útvarov Komisie,
- so zreteľom na návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu (COM(2008)0426) a na svoju pozíciu z 2. apríla 2009 k tomuto návrhu¹,
- so zreteľom na usmernenia na presadzovanie a ochranu všetkých základných práv lesbičiek, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych osôb (LGBTI), ktoré Rada Európskej únie prijala na svojom zasadnutí 24. júna 2013,
- so zreteľom na správu Agentúry Európskej únie pre základné práva z novembra 2010 s názvom Homofóbia, transfóbia a diskriminácia na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity,
- so zreteľom na výsledky prieskumu Európskej únie o lesbičkách, homosexuáloch, bisexuáloch a transrodových osobách, ktorý vykonala Agentúra pre základné práva (FRA) a ktorý bol zverejnený 17. mája 2013,
- so zreteľom na stanovisko agentúry FRA z 1. októbra 2013 o situácii v oblasti rovnosti v Európskej únii desať rokov od začatia vykonávania smerníc o rovnosti,

¹ Ú. v. EÚ C 241 E, 8.10.2009, s. 68.

- so zreteľom na svoje uznesenie z 24. mája 2012 o boji proti homofóbii v Európe¹,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 12. decembra 2012 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii (2010 – 2011)²,
 - so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. marca 2013 o posilnení boja proti rasizmu, xenofóbii a trestným činom z nenávisti³,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci a na stanovisko Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A7-0009/2014),
- A. keďže Európska únia je založená na hodnotách rešpektovania ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám;
- B. keďže Európska únia sa pri vymedzovaní a uskutočňovaní svojich politík a činností zameriava na boj proti diskriminácii z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie;
- C. keďže Rada Európskej únie prijala v júni 2013 rázne usmernenia na presadzovanie a ochranu všetkých ľudských práv osôb LGBTI mimo Európskej únie a mala by zabezpečiť, aby boli účinne chránené v rámci EÚ;
- D. keďže Európska únia už koordinuje svoju činnosť komplexnými politikami v oblasti rovnosti a nediskriminácie prostredníctvom rámcovej stratégie pre nediskrimináciu a rovnaké príležitosti pre všetkých, v oblasti rodovej rovnosti prostredníctvom stratégie rovnosti žien a mužov 2010 – 2015, v oblasti zdravotných postihnutí prostredníctvom európskej stratégie pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020 a v oblasti rovnosti Rómov prostredníctvom rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020;
- E. keďže Komisia vo svojej Stratégii účinného uplatňovania Charty základných práv Európskou úniou uznala potrebu vypracovať osobitné politiky týkajúce sa určitých konkrétnych základných práv na základe zmlúv;
- F. keďže Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA) v prieskume o osobách LGBT v roku 2013 zistila, že v celej EÚ v roku predchádzajúcom prieskumu sa každý druhý respondent LGBT cítil diskriminovaný alebo obťažovaný na základe sexuálnej orientácie, každý tretí bol diskriminovaný pri prístupe k tovaru alebo službám, každý štvrtý bol fyzicky napadnutý a každý piaty bol diskriminovaný v zamestnaní alebo povolaní;
- G. keďže agentúra FRA odporučila, aby EÚ a členské štáty vypracovali akčné plány na

¹ Prijaté texty, P7_TA(2012)0222.

² Prijaté texty, P7_TA(2012)0500.

³ Prijaté texty, P7_TA(2013)0090.

podporu rešpektovania osôb LGBT a na ochranu ich základných práv;

- H. keďže v máji roku 2013 jedenásť ministrov pre rovnosť¹ vyzvalo Komisiu, aby vypracovala komplexnú politiku EÚ pre rovnosť osôb LGBT, a desať členských štátov² už prijalo podobné politiky alebo o nich diskutuje na vnútroštátnej a regionálnej úrovni;
- I. keďže Európsky parlament desaťkrát požadoval komplexný politický nástroj Európskej únie pre rovnosť na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity;

Všeobecné poznámky

1. ostro odsudzuje každú diskrimináciu na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity a veľmi ľutuje, že základné práva lesbičiek, homosexuálov, bisexuálov, transrodových osôb a intersexuálov (LGBTI) sa v Európskej únii v plnej miere ešte vždy nedodržiavajú;
2. domnieva sa, že Európskej únii v súčasnosti chýba komplexná politika na ochranu základných práv osôb LGBTI;
3. uznáva, že zodpovednosť za ochranu základných práv nesú spoločne Európska komisia a členské štáty; vyzýva Komisiu, aby čo najviac využila svoje právomoci vrátane umožnenia výmeny osvedčených postupov medzi členskými štátmi; vyzýva členské štáty, aby si plnili povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov EÚ a z odporúčania Rady Európy o opatreniach na boj proti diskriminácii na základe sexuálnej orientácie alebo rodovej identity;

Obsah plánu

4. vyzýva Európsku komisiu, členské štáty a príslušné agentúry, aby spoločne pracovali na komplexnej viacročnej politike na ochranu základných práv osôb LGBTI, t. j. na pláne, stratégii alebo akčnom pláne, ktoré budú zahŕňať nasledujúce témy a ciele;

A. Horizontálne opatrenia na vykonávanie plánu

- (i) Komisia by mala v celej svojej činnosti a vo všetkých oblastiach, v ktorých má právomoc, pracovať na zabezpečení existujúcich práv tým, že zohľadní otázky spojené so základnými právami osôb LGBTI v každej relevantnej činnosti – napríklad pri navrhovaní budúcich politik a vypracúvaní návrhov alebo pri monitorovaní vykonávania právnych predpisov EÚ;
- (ii) Komisia by mala uľahčovať, koordinovať a monitorovať výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi prostredníctvom otvorenej metódy koordinácie;

¹ Belgicko, Dánsko, Holandsko, Chorvátsko, Fínsko, Francúzsko, Luxembursko, Malta, Rakúsko, Švédsko, Taliansko.

² Belgicko, Holandsko, Chorvátsko, Francúzsko, Nemecko, Malta, Portugalsko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Taliansko.

- (iii) príslušné agentúry Európskej únie vrátane Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA), Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť (EIGE), Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (Eurofound), Európskej policajnej akadémie (CEPOL), Európskej jednotky pre súdnu spoluprácu (EUROJUST), Európskej justičnej siete (EJN) a Európskeho podporného úradu pre azyl (EASO) by mali zohľadňovať otázky súvisiace so sexuálnou orientáciou a rodovou identitou vo svojej práci a pokračovať v poskytovaní poradenstva o základných právach osôb LGBTI založeného na dôkazoch Komisii a členským štátom;
- (iv) Komisiu a členské štáty treba nabádať, aby pravidelne zhromažďovali relevantné a porovnateľné údaje o situácii osôb LGBTI v EÚ spoločne s príslušnými agentúrami a Eurostatom, a to pri plnom rešpektovaní pravidiel EÚ na ochranu údajov;
- (v) Komisia a členské štáty by mali spoločne s príslušnými agentúrami podporovať odbornú prípravu a budovanie kapacít vnútroštátnych subjektov pre rovnosť, vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva a iných organizácií, ktoré sú poverené presadzovaním a ochranou základných práv osôb LGBTI;
- (vi) Komisia a členské štáty by sa mali spoločne s príslušnými agentúrami usilovať o informovanie občanov o právach osôb LGBTI.

B. Všeobecné ustanovenia v oblasti nediskriminácie

- (i) členské štáty by mali posilniť existujúci právny rámec EÚ tým, že budú pracovať na schválení navrhovanej smernice o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu vrátane objasnenia rozsahu a nákladov spojených s uplatňovaním jeho ustanovení;
- (ii) Komisia, členské štáty a príslušné agentúry by mali venovať osobitnú pozornosť skúsenostiam lesbických žien s viacnásobnou diskrimináciou a násilím (na základe pohlavia i sexuálnej orientácie) a v súlade s tým aj návrhu a vykonávaniu politik nediskriminácie;

C. Nediskriminácia v zamestnaní

- (i) Komisia by sa mala osobitne zamerať na sexuálnu orientáciu pri monitorovaní vykonávania smernice 2000/78/ES, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, a na rodovú identitu pri monitorovaní vykonávania smernice 2006/54/ES o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania;

- (ii) Komisia by mala spoločne s príslušnými agentúrami vydať usmernenia, ktoré určia, že na transrodové a intersexuálne osoby sa vzťahuje pojem „pohlavie“ podľa smernice 2006/54/ES o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania;
- (iii) subjekty pre rovnosť treba nabádať, aby informovali osoby LGBTI, ako aj odborové organizácie a organizácie zamestnávateľov, o ich právach;

D. Nediskriminácia vo vzdelávaní

- (i) Komisia by mala podporovať rovnosť a zákaz diskriminácie na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity vo všetkých svojich programoch zameraných na mládež a vzdelávanie;
- (ii) Komisia by mala uľahčovať výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi prostredníctvom otvorenej metódy koordinácie v oblasti formálneho vzdelávania vrátane vzdelávacích materiálov a politík v oblasti boja proti šikanovaniu a diskriminácii;
- (iii) Komisia by mala uľahčovať výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi prostredníctvom otvorenej metódy koordinácie vo všetkých sektoroch členských štátov v oblasti mládeže a vzdelávania;

E. Nediskriminácia v oblasti zdravia

- (i) Komisia by mala zaradiť otázky zdravia osôb LGBTI do rámca príslušných širších strategických politík v oblasti zdravia vrátane prístupu k zdravotnej starostlivosti a rovnosti v oblasti zdravia a zahrnúť ich do spoločnej mienky EÚ v otázkach týkajúcich sa zdravia;
- (ii) Komisia by mala v rámci Svetovej zdravotníckej organizácie pokračovať v úsilí o vyčiarknutie odlišností rodovej identity zo zoznamu duševných porúch a porúch správania a o zabezpečenie ich rekvalifikácie ako nepatologických v rámci rokovaní o 11. verzii Medzinárodnej klasifikácie chorôb (MKCH-11);
- (iii) Komisia by mala podporovať členské štáty pri vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov;

- (iv) Komisia a členské štáty by mali vykonávať výskum v oblasti špecifických otázok zdravia osôb LGBTI;
- (v) členské štáty by mali zohľadňovať osoby LGBTI v rámci vnútroštátnych plánov a politík v oblasti zdravia a zabezpečiť, aby boli špecifické otázky zdravia osôb LGBTI zohľadnené v študijných programoch odbornej prípravy, politikách v oblasti zdravia a zdravotných prieskumoch;
- (vi) členské štáty by mali zaviesť alebo preskúmať postupy právneho uznania rodu tak, aby plne rešpektovali právo transrodových osôb na dôstojnosť a telesnú integritu;

F. Nediskriminácia v oblasti tovaru a služieb

- (i) Komisia by sa mala osobitne zamerať na prístup transrodových osôb k tovaru a službám pri monitorovaní vykonávania smernice 2004/113/ES o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu;

G. Opatrenia zamerané konkrétne na transrodové a intersexuálne osoby

- (i) Komisia by mala zabezpečiť, aby bola rodová identita zaradená medzi zakázané dôvody diskriminácie vo všetkých budúcich právnych predpisoch v oblasti rovnosti vrátane všetkých ich prepracovaní;
- (ii) Komisia by mala zohľadňovať otázky špecifické pre transrodové a intersexuálne osoby v rámci príslušných politík EÚ, a tým odzrkadľovať prístup prijatý v stratégii pre rodovú rovnosť;
- (iii) členské štáty by mali zabezpečiť, aby boli subjekty pre rovnosť informované a vyškolené, pokiaľ ide o práva a špecifické otázky týkajúce sa transrodových a intersexuálnych osôb;
- (iv) Komisia, členské štáty a príslušné orgány by mali riešiť súčasný nedostatok poznatkov, výskumu a relevantných právnych predpisov o ľudských právach intersexuálnych osôb;

H. Občianstvo, rodiny a sloboda pohybu

- (i) Komisia by mala vypracovať usmernenia s cieľom zabezpečiť, aby sa pri uplatňovaní smernice 2004/38/ES o práve občanov Únie a ich

rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov a smernice 2003/86/ES o práve na zlúčenie rodiny rešpektovali všetky formy rodiny, ktoré sú právne uznané v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi členských štátov;

- (ii) Komisia by mala v prvom rade predložiť návrhy na vzájomné uznávanie pôsobnosti všetkých dokladov o osobnom stave v rámci celej EÚ vrátane registrovaného partnerstva, manželstva a právneho uznania rodu s cieľom znížiť diskriminačné právne a administratívne prekážky pre občanov a ich rodiny, keď si uplatňujú právo na voľný pohyb;

Komisia a členské štáty by mali skúmať, či obmedzenia platné pre zmenu osobného stavu a dokladov totožnosti poškodzujú transrodové osoby, pokiaľ ide o ich možnosť využívať právo na voľný pohyb;

- (iv) členské štáty, ktoré prijali právne predpisy o partnerskom spoložití, registrovanom partnerstve alebo manželstve párov rovnakého pohlavia, by mali uznávať podobné ustanovenia prijaté inými členskými štátmi;

I. Sloboda zhromažďovania a sloboda prejavu

- (i) členské štáty by mali zabezpečiť, aby právo na slobodu prejavu a právo zhromažďovania boli zaručené, najmä pokiaľ ide o pochody za rovnosť a podobné akcie, a to zabezpečením, aby tieto podujatia prebiehali v súlade so zákonom, a zaručením účinnej ochrany účastníkov;
- (ii) členské štáty by nemali prijímať zákony, ktoré obmedzujú slobodu prejavu vo vzťahu k sexuálnej orientácii a rodovej identite, a takéto platné zákony by mali znovu posúdiť;
- (iii) Komisia a Rada Európskej únie by mali považovať členské štáty, ktoré prijímú zákony obmedzujúce slobodu prejavu v súvislosti so sexuálnou orientáciou a rodovou identitou, za štáty porušujúce hodnoty, na ktorých je založená Európska únia, a mali by primerane reagovať;

J. Verbálne prejavy nenávisti a trestné činy páchané z nenávisti

- (i) Komisia by mala monitorovať a poskytovať pomoc členským štátom, pokiaľ ide o otázky špecifické pre sexuálnu orientáciu, rodovú identitu a rodové prejavy, pri uplatňovaní smernice 2012/29/EÚ o právach, podpore a ochrane obetí trestných činov, najmä pokiaľ ich motívom sú predsudky alebo diskriminácia, ktoré by sa mohli súvisieť s ich

osobnou charakteristikou;

- (ii) Komisia by mala predložiť návrh na prepracovanie rámcového rozhodnutia Rady o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu a xenofóbie prostredníctvom trestného práva vrátane iných foriem trestnej činnosti, ktorej motívom sú predsudky, a podnecovania k nenávisti, a to aj na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity;
- (iii) Komisia by mala spoločne s príslušnými agentúrami napomáhať výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi v oblasti odbornej prípravy a vzdelávania policajných síl, prokurátorov, sudcov a služieb na podporu obetí;
- (iv) Agentúra pre základné práva by mala členským štátom pomáhať zlepšiť zhromažďovanie porovnateľných údajov o trestných činoch z nenávisti k homosexuálom a transrodovým osobám;
- (v) členské štáty by mali registrovať a vyšetrovať trestné činy z nenávisti k osobám LGBTI a prijať trestnoprávne predpisy zakazujúce podnecovanie k nenávisti na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity;

K. Azyl

- (i) Komisia by mala spoločne s Európskym podporným úradom pre azyl (EASO) a príslušnými agentúrami a v rámci pôsobnosti existujúcich právnych predpisov a judikatúry EÚ zohľadniť špecifické otázky spojené so sexuálnou orientáciou a rodovou identitou pri vykonávaní a monitorovaní predpisov v oblasti azylu, a to vrátane smernice 2013/32/EÚ o spoločných konaniach a poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany a smernice 2011/95/EÚ o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany;
- (ii) Komisia a členské štáty by mali spoločne s príslušnými agentúrami zabezpečiť podporu na primeranú odbornú prípravu – vrátane existujúcej odbornej prípravy – pre pracovníkov v oblasti azylu, a to aj tlmočníkov a osôb, ktoré vedú pohovory, aby boli dostatočne vyškolení na riešenie otázok, ktoré sa týkajú konkrétne osôb LGBTI;
- (iii) Komisia a členské štáty by mali spoločne s úradom EASO a v spolupráci s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť (ESVČ)

zabezpečiť, aby právna a sociálna situácia osôb LGBTI v krajinách pôvodu bola systematicky dokumentovaná a aby tieto informácie boli k dispozícii pre tých, ktorí rozhodujú o poskytnutí azylu, ako súčasť informácií o krajine pôvodu (COI);

L. Rozšírenie a vonkajšia činnosť

- (i) Komisia by mala pokračovať vo svojom súčasnom monitorovaní problémov týkajúcich sa sexuálnej orientácie a rodovej identity v prístupujúcich krajinách;
- (ii) Komisia, Európska služba pre vonkajšiu činnosť, osobitný zástupca EÚ pre ľudské práva a členské štáty by mali systematicky využívať usmernenia Rady na presadzovanie a ochranu všetkých ľudských práv osôb LGBTI a zachovávať jednotnú pozíciu pri reakciách na porušovanie týchto práv;

Komisia a Európska služba pre vonkajšiu činnosť by mali poskytovať Európskemu podpornému úradu pre azyl a členským štátom informácie získané od delegácií EÚ o situácii osôb LGBTI v tretích krajinách;

5. *Zdôrazňuje, že táto komplexná politika musí rešpektovať právomoci Európskej únie, jej agentúr a členských štátov;*

o
o o

6. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade Európskej únie, Európskej komisii, Európskej službe pre vonkajšiu činnosť, vládam a parlamentom členských štátov, všetkým agentúram uvedeným v tomto uznesení a Rade Európy.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Európska únia má povinnosť bojovať proti diskriminácii pri vymedzovaní a uskutočňovaní svojich činností (článok 10 ZFEÚ). Táto povinnosť sa realizuje v existujúcich komplexných politikách na boj proti diskriminácii na základe pohlavia (prostredníctvom stratégie rovnosti žien a mužov 2010 – 2015), zdravotného postihnutia (prostredníctvom európskej stratégie pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020) a diskriminácii Rómov (prostredníctvom rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020).

Európsky parlament sa domnieva, že takýto komplexný politický nástroj je potrebný na boj proti diskriminácii na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity. Od januára 2011 predniesol túto požiadavku desaťkrát v rôznych uzneseniach, keď žiadal Európsku komisiu, aby predložila plán na boj proti homofóbii a diskriminácii na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity. V tejto správe je načrtnutá osnova takej komplexnej politiky.

Existujú tri silné právne, politické a strategické argumenty v prospech takéhoto plánu. **Právne** je Európska únia povinná bojovať proti diskriminácii pri vymedzovaní a uskutočňovaní svojich politik a činností (článok 10 ZFEÚ) a je zakázaná diskriminácia z akéhokoľvek dôvodu (článok 21 Charty základných práv). Táto právna požiadavka sa už realizuje v komplexných politikách v oblasti rodovej rovnosti, zdravotného postihnutia a integrácie Rómov a teraz sa musí presadzovať aj v prípade diskriminácie z dôvodu sexuálnej orientácie a rodovej identity.

Politicky existuje podpora v Európskom parlamente a tiež v členských štátoch, z ktorých jedenásť v máji 2013 oficiálne požiadalo o takýto plán. Európska komisia odpovedala, že sa už prijímajú opatrenia na zaistenie rovnosti na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity, ale úroveň týchto opatrení je nižšia v porovnaní s komplexným prístupom v prospech iných skupín. Členské štáty navyše čoraz viac prijímajú podobné plány na vnútroštátnej úrovni (Belgicko, Francúzsko, Holandsko, Francúzsko, Spojené kráľovstvo a Lotyšsko, v ktorom prebiehajú rokovania) ako súčasť širších vnútroštátnych plánov v oblasti rovnosti (Chorvátsko, Portugalsko) alebo na regionálnych úrovniach (Belgicko, Nemecko, Španielsko).

Napokon, **zo strategických** údajov vyplýva, že takýto plán je potrebný. Z prieskumu o osobách LGBT, ktorý v roku 2013 zverejnila Agentúra pre základné práva, vyplýva, že **47 % osôb LGBT sa v minulom roku cítilo diskriminovaných alebo obťažovaných**, pričom u lesbičiek (55 %), mladých ľudí (57 %) a chudobnejších osôb LGBT (52 %) je najväčšia pravdepodobnosť, že budú diskriminovaní; **26 % bolo napadnutých alebo im hrozili násilím** z dôvodu ich sexuálnej orientácie alebo rodovej identity (35 % v prípade transrodových osôb); **len 10 % sa cítilo dostatočne sebaisto, aby diskrimináciu nahlásilo polícii**, a len 22 % nahlasuje násilie alebo obťažovanie; **32 % je diskriminovaných v oblasti bývania, vzdelávania alebo pri prístupe k zdravotnej starostlivosti, tovaru alebo službám**; a **20 % je diskriminovaných v zamestnaní alebo povolani** (29 % v prípade transrodových osôb).

6.12.2013

STANOVISKO VÝBORU PRE PRÁVA ŽIEN A RODOVÚ ROVNOSŤ

pre Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

k plánu EÚ na boj proti homofóbie a diskriminácii na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity
(2013/2183(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadanej o stanovisko: Minodora Cliveti

NÁVRHY

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť vyzýva Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

- A. keďže podľa judikatúry diskriminácia transrodových osôb síce je vymedzená v právnych predpisoch o rodovej rovnosti, pokiaľ však budeme takéto osoby vnímať ako príslušníkov sociálneho hnutia a v zmysle organizácií občianskej spoločnosti, transrodové osoby budú patriť skôr do rámca hnutia LGBTI (lesbičky, homosexuáli, bisexuáli, transrodové a intersexuálne osoby), a nie do hnutia rodovej rovnosti;
- B. keďže transrodové osoby čelia na trhu práce, ale aj mimo neho rozsiahlej diskriminácii na základe rodu, pričom v mnohých členských štátoch organizácie zaoberajúce sa rodovou rovnosťou, bojom proti diskriminácii na základe rodu alebo riešením sťažností jednotlivcov týkajúcich sa diskriminácie na základe rodu nie sú prístupné alebo nemajú primerané informácie ani zručnosti, ktoré sú potrebné na presadzovanie záujmov alebo riešenie sťažností týchto osôb, a keďže organizácie pôsobiace v rámci v justičného systému nemajú riadne vybavenie ani informácie potrebné na riešenie prípadov diskriminácie transrodových osôb na základe rodu;
 1. je znepokojený tým, že ani organizácie občianskej spoločnosti, ani subjekty zaoberajúce sa problematikou rodovej rovnosti sa náležitým spôsobom nezaoberajú právami ani záujmami transrodových osôb; vyzýva členské štáty, aby úlohami týkajúcimi sa boja proti diskriminácii transrodových osôb osobitne poverili verejne financované organizácie občianskej spoločnosti a subjekty zaoberajúce sa problematikou rovnosti, a aby zabezpečili, že organizácie pôsobiace v rámci justičného systému budú mať primerané vybavenie a informácie potrebné na riešenie sťažností týkajúcich sa diskriminácie

transrodových osôb na základe rodu;

2. vyzýva Komisiu a výbory Parlamentu, aby pri svojej práci v oblasti občianskych práv, zdravotnej starostlivosti, vzdelávania a zamestnanosti zohľadňovali problematiku transrodových osôb;
3. zdôrazňuje potrebu dodržiavať a zaručiť zásadu rovnosti všetkých ľudí nezávisle od ich pohlavia/rodu, rodovej identity a rodového vyjadrenia, rasového pôvodu či sexuálnej orientácie;
4. upozorňuje, že v európskych ani vnútroštátnych právnych predpisoch nie je zmienka o intersexuálnych osobách, a poukazuje na nedostatok poznatkov a výskumu v tejto oblasti; žiada v tejto súvislosti, a najmä s ohľadom na rodovú identitu, aby sa zintenzívnilo úsilie zamerané na presadzovanie právnych predpisov v oblasti rodovej rovnosti v praxi;
5. vyzýva členské štáty, aby zaručili ochranu lesbičiek, homosexuálov, bisexuálov, transrodových a intersexuálnych osôb pred nenávisťnými slovnými prejavmi homofóbie a násilím a aby zabezpečili, aby partneri rovnakého pohlavia požívali rovnaký rešpekt, dôstojnosť a ochranu, aké požíva zvyšok spoločnosti; zdôrazňuje často nepriaznivé vnímanie LGBTI osôb zo strany verejnosti, ako aj úlohu médií pri odstraňovaní takýchto predstáv; vyzdvihuje potrebu usporadúvať na vnútroštátnej aj európskej úrovni osvetové kampane venované právam LGBTI osôb;
6. zdôrazňuje, že lesbičky sú často vystavené kumulatívnej diskriminácii (ako ženy aj ako lesbičky) a že opatrenia na podporu rovnosti LGBTI osôb musia ísť ruka v ruku s opatreniami na podporu rovnosti žien a dievčat s cieľom dosiahnuť pre lesbičky rovnosť, nediskrimináciu a život bez násilia;
7. zdôrazňuje potrebu presadzovať politiky a postupy zamerané na boj proti diskriminácii na základe sexuálnej orientácie či rodovej identity, ako aj potrebu presadzovať politiky na posilnenie rozmanitosti na pracovisku, a to spolu s iniciatívami na podporu úplného začlenenia LGBTI zamestnancov do pracovného prostredia, ako aj rešpektu voči nim;
8. zdôrazňuje, že služby týkajúce sa rozhodovania v oblasti reprodukcie a plodnosti by sa mali LGBTI osobám poskytovať bez diskriminácie;
9. zdôrazňuje, že sexuálna výchova musí zahŕňať nediskriminačné informácie o LGBTI osobách a sprostredkovať pozitívny pohľad na ne, aby bolo možné účinne podporovať a chrániť práva mladých LGBTI osôb;
10. zdôrazňuje, že vo vzdelávaní a odbornej príprave sociálnych a zdravotníckych pracovníkov treba prostredníctvom vypracovania osobitných programov v rámci príslušných učebných osnov klásť dôraz na to, že je dôležité rešpektovať dôstojnosť LGBTI osôb, ako aj ich osobitné potreby a rozhodnutia v oblasti zdravotnej starostlivosti;
11. vyzýva členské štáty, aby prijali náležité opatrenia na zabezpečenie toho, aby najmä transrodové osoby mali skutočný prístup k vhodným službám v oblasti zmeny pohlavia vrátane psychologických, endokrinologických a chirurgických odborných kompetencií v oblasti zdravotnej starostlivosti o transrodové osoby, a to bez toho, aby boli tieto osoby

vystavované neprimeraným požiadavkám;

12. odsudzuje nútenú sterilizáciu transrodových osôb, ku ktorej v niektorých členských štátoch stále dochádza, a vyzýva na okamžité ukončenie tohto porušovania ľudských práv;
13. vyzýva členské štáty, aby prijali opatrenia zamerané na zvýšenie rešpektu voči LGBTI osobám a na podporu ich integrácie v školskom prostredí a aby tiež podporovali objektívne vedomosti o problematike sexuálnej orientácie, rodovej identity a rodového vyjadrenia na školách a v iných vzdelávacích zariadeniach; vyjadruje obavy, že mladí ľudia, ktorí sú LGBTI, a ľudia vnímaní ako LGBTI sú vystavení vyššiemu riziku šikanovania; zdôrazňuje potrebu vytvoriť bezpečné prostredie pre všetkých mladých ľudí nezávisle od ich rodu, rasy či sexuálnej orientácie;
14. zdôrazňuje význam uznania občianskych práv LGBTI osôb bez diskriminácie na základe ich sexuálnej orientácie či rodovej identity; naliehavo vyzýva členské štáty, aby v súlade s predpismi EÚ uznávali všetky formy manželstva, partnerstva a rodičovstva, ktoré boli uzavreté v inom štáte osobami, ktoré majú bydlisko alebo pracujú na jeho území, a vyzýva Komisiu, aby zakročila proti členským štátom, ktoré tak nekonajú;
15. vyzýva členské štáty, aby uvažovali o spôsoboch, ako prispôsobiť svoje rodinné právo súčasným meniacim sa štruktúram a formám rodiny, a aby doň zahrnuli možnosť, že deti môžu mať viac ako dvoch rodičov (alebo zákonných poručníkov), pretože tým by sa otvorila cesta pre väčšie uznanie tzv. dúhových rodín a LGBT rodín, ako aj rodín so zmeneným zložením;
16. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili prístup slobodných žien a lesbičiek k liečbe neplodnosti a k asistovanej reprodukcii;
17. zdôrazňuje, že právo na slobodu prejavu treba v praxi dodržiavať tým, že sa zaručí možnosť prijímať a ďalej odovzdávať informácie o otázkach týkajúcich sa sexuálnej orientácie a rodovej identity akoukoľvek formou prejavu vrátane tlače, publikácií, ústnych a písomných vyhlásení, umenia a médií; zdôrazňuje potrebu rešpektovať slobodu pokojného zhromažďovania a združovania všetkých LGBTI osôb; domnieva sa, že miestne a regionálne orgány by preto mali napomáhať úsilie LGBTI organizácií o usporadúvanie podujatí, ako sú tzv. pochody hrdosti (*Pride Parade*), pretože tieto podujatia môžu zvýšiť informovanosť verejnosti o problematike LGBTI a zlepšiť postavenie LGBTI osôb;
18. poukazuje na značný nedostatok údajov a výskumu, pokiaľ ide o problémy, ktorým čelia LGBTI osoby, ich rozsah a opatrenia na ich riešenie; poukazuje na to, že takéto informácie majú kľúčový význam pre vypracovanie vhodnej politiky a pre stanovenie priorít, a vyzýva EÚ a členské štáty, aby sa týmito problémami zaoberali a aby zodpovedajúco tomu konali;
19. nabáda členské štáty, aby zabezpečili zhromažďovanie a analýzu relevantných kvantitatívnych údajov v podobe pravidelných prieskumov o výskyte zneužívania a viktimizácie LGBTI osôb;

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	5.12.2013
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 11 - : 4 0 : 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Lívia Járóka, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Raúl Romeva i Rueda, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Marina Yannakoudakis, Inês Cristina Zuber
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Izaskun Bilbao Barandica, Minodora Cliveti

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	17.12.2013
Výsledok záverečného hlasovania	+: 40 -: 2 0: 6
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Jan Philipp Albrecht, Edit Bauer, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Philip Claey's, Carlos Coelho, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Ioan Enciu, Tanja Fajon, Monika Flašíková Beňová, Kinga Gál, Kinga Göncz, Sylvie Guillaume, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Timothy Kirkhope, Baroness Sarah Ludford, Monica Luisa Macovei, Svetoslav Hristov Malinov, Véronique Mathieu Houillon, Anthea McIntyre, Nuno Melo, Roberta Metsola, Claude Moraes, Georgios Papanikolaou, Carmen Romero López, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Renate Sommer, Nils Torvalds, Wim van de Camp, Axel Voss, Renate Weber, Auke Zijlstra
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Cornelis de Jong, Mariya Gabriel, Ana Gomes, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Jean Lambert, Ulrike Lunacek, Jan Mulder, Raül Romeva i Rueda, Salvador Sedó i Alabart, Marie-Christine Vergiat, Janusz Wojciechowski
Náhradníci (čl. 187 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Leonardo Domenici